

Պրան Էջ՝ Այսարապետի Ոռոճ-
Օսմանեան սահմանադիրին, Պանուրի
երկու ձեռքիւն Էջ Թեղեղեղ ցածը
երկրին եւ Նըւան Ըտաթի վրայ . եւ այդ
դաշնադրութեան վաւերացեալ օրինակ-
ները 1857 դեկտեմբեր 31 ին գիտա-
նակներ են Փարիզի Էջ:

607. U.

Պետառապետի Քէ Ռուսոյի եւ Տաշկան-
տանի սահմանադրութիւն 1857 մարտի 30-ին Վիւ-
նէյի Քէ սահմանադրութիւնը արժանաւորէն բուն հիմունք
եկեղացայէն համարուող ստորագրութիւնն է եւ պիտի մնայ :
Տիտիւն երկրայոց ստորագրութիւն երկրայ դաւ-
աղութեան հետ կից ղրկած է :

307. f.

Վաշնադիր ետրութիւնները համաձայնութեամբ կըրօշնն որ Վաշնադիր բերանը եղած զվառացան ճիւղբերան մէջ անզը եղած կղզիները որ քանին երկու բերաններուն մէջ անզը եղած ետուն իկնին ցամաքը կը կազմեն, ինչպէս որ 1857 յուլիոյ մէջ արեւմտադրութեան յարանգիստ ան-դացոյցին մէջ նշանակված է, փոխանակ զարիդի դաշնադրութեան ձինքը յօդուածին իմաստին համաձայն յիշուածիցի իշխանութեան հետ իտանդիկը, իւր Վարան անմըջական իշխանութեանը ներքն պէտէ զրօշն ինչպէս ժամանակ-
Ժամ ւ

307. 9.

1856 մարտ 30-ին դաժնագրութիւնը՝ ինչ-
պէս նաեւ անկէ առաջ Առաքյալ եւ Տաճկաստանի
նկէ եղած դաժնագրութիւնները՝ Եւրոյն Առա-
քյալ վրայ խօսք որ բռնած ըլլալով եւ դաշնագր-
արեւութիւնները ճանշնալով որ յիշեալ լիցենզիա-
տուրի բերանը եղած եւռանկիւնի ցամաքին իրեւ-
նէկ մասը կը Տաթարիկի, անոր ալ սեփէնակաւու-
նի ինքընաբնիկից յօրուածին մասըը Տաճմաճայն
դաշտիւ կը ձայնայ:

307. 7.

Գործային վաճառականութեան օգտին հա-
մար Բ. Գառաբ կը խօստանայ ինքորս (Ֆէնէո.)
էրզահէ Եւրլան Ետալիի վրայ, որպէս զի Գա-
ռաբ եւ Օտէսա գալորդ նուերան նաւարան
Թիւրք ազգակի: 1856 մարտի 30 զի գալորդ-
ութեան 17 երբզ Եօղուածին համոծային Գա-
ռաբի բերաններն եւ անոնց մօտաւոր ծախի-
նաւարի լիութիւնը ապահովորդելու համար ուս-
նիւնքն յանձնարարական ժողովը նայն վարորդին
նշանակար զգահպաւնութեանը պիտի ձակի:

307. b.

Երկրայ դաշնագրութիւնը պիտի վաւերա-
նայ, եւ վաւերացնել օրինակները մինչեւ շուրջա-
ռայի կամ եթէ կարելի է աւելի շուտ պիտի վա-
ւանայմին :

Ի վիպութիւն այսմ, գաշնադիր տէրու-
նեց կոքովը կնքեցին:

Աստուծաւ 'ի Փարիզ 'ի 19 յունիս ամսոյ,
նոր հաղ: 1857 Թուակոնին:

Երբ որ Բաբելոնի Բանակի զորքը
 Երևան քաղաքը հարձակվեց
 Երևան քաղաքը հարձակվեց
 Երևան քաղաքը հարձակվեց
 Երևան քաղաքը հարձակվեց
 Երևան քաղաքը հարձակվեց

১৫৭৫৬ ১৫৭৫৭

Պայաներական մեծագոր աշուածիւնը
որ եւ ցաւալն կորուստ մընալ ըսաւ :
(Զոստապիտա Խնքնակալին քեւայր եւ
Ինքանօթարանի վերատեսուչ վահա-
նայլ Մհմէտ Յէկէֆի փաշան շարաթ-
իշըր վախճանեցաւ երկար ժամանակէ՛
կեր ունեցած կուրծքի հիւանդութեամբ,
քն որ ժամանակ առ ժամանակ զինքը կը
նեղէր, եւ այս անգամ տաստիապէս նա-
տգվելով՝ Զարտար բժշկաց բոլոր ջան-
քերն անօգուտ եղան :

Վերադառնալիս օրը ժամը եօթնին յուզար-
աւորութիւնը կատարեցաւ մեծաշուք
հանդիսիւ, եւ մարմինը Սուրբան Սահ-
մեաշի դամբարանին պարտիզին մէջ թաղ-
եցաւ տէրութեան բոլոր նախարարնե-
ուն ներկայութեամբ :

ԼՏԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐՆԱԿԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԵՐ: ԲԱՐՆԵՅԻԶԱՄԱՆԻ ՍՈՒՆԻՔԻ

Յ) ԴՏՀԼԵԼ ԵՄ ԶՆԶՆԱԿԻՆԻՆ ԾԵՆԻՆԱԿԱՐԿԱԾ ԹԵՄԻՆ
ԲԱՐՃՐԱԿԱՆՈՐԻՆԻՐ ՎԱՐՆԵԼԵ ԱԿԱԾ ԷՐ, ԵՆ
ԷՐ ՀԱՅԻՆԻՆԱՍԻՐՔԱԾ ԵՄՈՐԻՆ ՈՒ ՀԱՆՁԱՐԿԱ
ՎԷՆ ՕԳՆԱՍՏԱԿԱՐԿԱՐԿԱՆ ԱԿՐՈՅԻՆ ՈՒ
ՀԱՄԱՐՄԱՆԻՐ ԱՐԺՄԱՆԱԳԱԾ Ի

Առաջին անգամ վարած գլխավոր
և Բարձր պաշտոնն է արքունի պալատին
միջկրթութիւնը : Երբ Նշարնի գաւա-
ռին կուսակալ, Ալեքնայի ու Փարիզի
դեսպան, տաւաղանիսն դործոյ պաշ-
տոնեայ, բարձրագոյն տետնին նախադա-
նեղած է, և և կրկալ ժամանակէն ի վեր թր-
դանութեամբն միջնորդութեան պաշ-
տոնը կը վարէր քեզ յաջորդելով Նաւա-
րէ հանձնարով : Եւս վերջին պաշտոնին
մէջ մահը ժող հասաւ :

Երեքշաբթի օրը կայանրական հր-
մամանում:

Ամեմտիայլ Ահհհհհ Ռիշտի Կա-
շան Թնդանով Թարանի վերադառնուլ ան-
ուանեցաւ վախճանեալ Ահհհհ Ֆիլիպ Տի
փաշային տեղ :

Ջահրէ՛ Նաղըրի՛ Օսման՝ Իջէն-
սին Իհթիսսայ՝ Նաղըրի՛ անուանեցաւ
գոթոսնակ՝ և ա՛յի՛ իւստամ Էջենտիկն :

Եպարքադարձին Օսանեան: Ճիշդ է: Զառարէն լրագրոյն վերջն թուոյն մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յօդուածէ մը Եւրաթուրթեան մը սրտի կիմանանք, որ կայսերական բարեկեան հետապարտութիւնը՝ այս տարուան տրտաքոյ կարգի սաստիկ նշուածն պատճառաւ ածուխի եւ փայտի գաղտնութիւնէն հասարակութեան կրած ներդրութիւնը վերջացնելու փութով, ամենաազգէտ միջոցներ ձեռք առած է: Չմտռուան խտուրթեանը պատճառաւ այս տարի չափաշատց փայտ եւ ածուխ գործածվելէն զատ, երկու ամիսէ ՚ի վեր ծովերն ալ սաստիկ դէշ ըլլալով, անցնանքը մեծ Եպարքոսին կողմանէ յատուկ գործակալներու ձեռքը գաւառները խրկելով: Սպիտակաշուն հրամաններուն համեմատ շատ փայտ ու ածուխ մայրաքաղաքս բերելու համար ճամբայ ելած

արգելեալ մնացեր էին, եւ զանտրք բնութիւն
Համար կայսերական կառավարութեան
կողմանէ խրլովամ շուքանաներն ալ՝ հա
կկուտառտտիկ ընդլիւծութեանը պտղա
նուա մէջնաւ մը միայն կրցան քաշլի բե
րէն, որուն մէջն ածուլը՝ թէ եւ բաւա
կան ալ չէր, կայսերական կառավարու
թիւնը ժողովրդեան բաժնեկ տուաւ չու
փաւոր գնով։ Սակայն հիմա նոր տը
նորէն թիւններ ըլլալով եւ վերտին
հրամաններ խրլովելով զաւաւաց իշխա
նութիւններուն, արդէն երկու միլիոն հո
կա ածուկ մայրաքաղաքս գալու համար
ձամբայ ելած են յատկապէս խրլոված նա
ւերով։ Երեսը պէտք ըլլային շուքանանե
րով պիտի քաշվին բերվին։ Ասոյմէ զատ,
արիշ շատ ածուկ եւ փայտալ զա
ւաղան նաւահանգիստներէ ձամբայ
համկեղու վրայ են նոյնպէս մայրաքաղա
քս բերելու համար։ Ատով կը յուսաց
ին որ այս միջոցներուն չնորհելու քիչ օ
րէն Լ. Պօլայ ժողովուրդը պիտի աղա
թի նեղութիւնէ, որն որ անակրեկալ պա
ռաքաններէ ծաղեցաւ ի մեծ արտմուծիւն
կայսերական բարեխնամ կառավարու
թեան։

Գաւճային նոր անօրէնութեանց զբա-
ղ յաւնձնարարական փոքրիկ անցեալ Հինդ
լաթթի օրը Աշգայիլիկ խանը դաւաճովե-
լաւ ինչպէս¹ որ առաջուց ծանուցված էր:

Քանձուց պաշտօնեայ վեճափայլ Հասկ
փաշան թէպէս եւ քիչ մը անձնական տը-
կարու թիւն ունէր՝ այսուաձեռնայիւ գնաց
նեղիպ դանդիկեցաւ ժողովին։ Բայց վեճա-
փայլ Յուստ փաշան չկրցաւ երթալ՝ տը-
կարու թիւն Ժեննայալուն եւ տունէն դուրս
չկրնալ ելելուն պատճառաւ։ Հաստատ-
վելիք Ստաշու թեան Սնտուկին տուա-
ջարկութիւնը ամպիւրէն ու դադղեմբեմ
լեզուաւ կարդացիկեցաւ ժողովին մէջ։
Քանձնարարական ժողովը այսօր վերըս-
տին պիտի գումարի։

Պայտերական Ք. Պանեն Ղեմադիկ
Լէտը 23 Թուականով (25 յունվոր)
Հետեւեալ Ֆանուցարիլը իրկըվցաւ
մայրաքաղաքին բարեկամ տէրութեանց
գնացաններուն :

Բ. Պատան անցյալները վճռած ըլլալով որ քանակ, գաղտնի, որապահ չյուզ, տարճանակ եւ ուրիշ որ եւ է տնասակ գէշը վրանին կրող անձինքը՝ ինչ ապգէ կլլան [Ժող ըլլան՝ երեք տանէն մինչեւ երեք տարե չափ տարապաղ աշխատանք կամք արեւոր ժինն, եւ տնայ [Ժինն ալ եղին գէշերը զարա՛՛ եւ միշտ տնոնց վրան գաղտնիված տքծալ [Ետյ զարգերը տերեթրուն գործքնէ՛ այս որտւմը ծանուցալ ըլլ յի ըլլոր բարեկամ՝ տերալ [Եւ տնց դաստիարակ տնոնց իմացողքեր եր որ իրենց ազգայինն եւ ծանուցանէ ի :

Միակն, խել մը անդործ եւ թեթեւամիտ
մտորդիկ տալիսին ժամանակէ մը 'ի վեր աղբիլելալ
դէնքեր կը կրնն, չնչն վէճերով իրար կը վիրաւ-
րեն կամ կ'սպաննեն եւ երբեմն մինչեւ անմեղ
անդորդներու ալ միտա կը հասցունեն:

Տեսաւ թեան պատմանստորիք իմացուելով
Լ.՝ Գլխան թէ լեղելով լոնքով ծաղիկը իրենց
քանդէլէրիմանութեան ուղեովով թող առաւն պար-
տաւորելով, 7 ճառարտակայ պաշտօնով թեանք Հա-
մար կուտակարութեան բաժնէ որոշուի Էլիմար ի-
նտպատկան Համարի, եւ որովհետեւ իրաց պայմն-
ձակութեանովով էրկրիէ ահաւով թեան ջանքը պա-
տիկ էրկրով, պատճենեան ով որ արդիւնով դերը
երեւելով քաղաքիմե, սահմանեալ պատիւներ պիտի
լրէ կամ իր երեւրք պիտի արտաբերի

Այնպիսով Չեր լեւմութենէն որ այս մասին ազդու հրամաններ ընկէ եւ վրանդամայն բռնակներ, եւ այլն :

U.S. 941317

Առաջագործել արարածն Պատրիարքի խորհրդական դերասանուհի Տ. Ղաւկիթ սրբազան արքեպիսկոպոսը՝ ասկէջ եօթին կամ ութ տարի առաջ տոնաւորութեան (նիգրիս) տիտէն բռնակցելով՝ Պաղեստինի տաք կլիմային օգնութեամբքը հանձնարելը դարձաններով բժշկուածին գտերէր։ Այս օրերս ցուրտին ստատութեանը պատճառաւ դժբաղդաբար նոյն հիւանդութիւնը նորագլցելով, մայրաքաղաքիս ճարտար բժիշկները վճռեցին որ վերստէն առողջանալու համար կը հարկադրին Պէրուիէ երթալ եւ հոն ինքզինքը դարմանելու։ Այս որոշման վերայ՝ Արին սրբաշնութիւնը պարտաւորեցաւ սրբազան Պատրիարքին խորհրդականութեան պաշտօնէն հրաժարելու, եւ երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքէս ճամբայ ելաւ Պէրուիէ երթալու համար։

Վերադառնի Տ. Ղաւիթ արքեւ
պիսիոդոսը՝ երկու ամիսի չափ ամենա-
յայտնի սրբաշան Պատրիարքի խորհրդ-
դականութեան պաշտօնը վարելով, իւր
հնդ եւ խօսողասեր բնաւորութեամբ
եւ խահաւան վարմունքովը թէ սրբա-
շան Պատրիարք օր եւ թէ ազգային
օրերու եւ Վերադոյն ժողովոյ գո-
հութեանն արժանացաւ եւ բոլոր զինքը
ձանցքոյնըուն սիրիկ եղաւ. հետե-
ւաբար իր այսպէս անսկիւնկալ դժբաղդ
գաղափարաւ մը տալարածով մայրաքաղա-

քէս մեկնիլը խորին տրտնութիւն պատճառեց :

Գուգղունճու խի Ս. Լուսաւորիչ եւ
կեղեցոյ քարոզիչ արժանապատիւ Սեթ
եան Յովհաննէս վարդապետը առժա-
մանակեայ տեղապահ անդամներ :

ԽԱՄԵՆԻ ԼՁԻՐԵՐ

Անցեալ տարւոյն վերջերս քանի մը
անգամ ծանուցինք լրագրոյ մէջ լի
մեր արգոյ բաժանութեաց մէջ ժառը դեռ
լրագրոյ տարեկան հանկէ (փեշն) գի-
նը չէին վճարած, եւ հորտէրերէնք ղե-
րենք որ մինչեւ տարւոյն վերջը վճարելու
բարեհաճին :

Այս հրաւերինն զժողովարար շա-
տերուն լսել չըլլալով, կը կարծենք իրենց
պատուոյն համար որ կամ այն ծանու-
ցու Գեորգ կարդացած չեն, կամ ստակ
վճարելու ձանձոր թիւեր իրենց ընթեր-
ցասիրութեան բաղձանքին յաղթած է-
նէն եւ իցէ, վերապէս կը խնդրենք այն-
պիսիներէն, որ անցեալ տարուան պարտ-
քերէն վճարելու բարե հաճին :

Այս հրահերդ գլխավորապես գուր-
տերը դանդաղ անդձար բաժանորդաց
կողողենք, որոց մէջ մինչև երեք չորս տա-
լի առաջին պարար ունեցողներ կան, յա-
մենքն ալ ձեռնհաս աւ յարիլ ճանցը-
ված անձիք, որոց լրագիր խրիկը՝ դար-
բնուցած ենք։ Քաղաք կայ, ուր հինք
կամ լից բաժանորդ կան եւ մէկն ալ
դեռ չէ ստալ մը վճարած անցեալ տարիէն։
Ըստ լրագիրները խրիկու եւ ձեռքեր-
նին հասցողենք համար բոթժայի ծախ-
քին ալ մենք վճարած ենք։

Այլ յուսանք^ք որ այս ճանուցումն ին-
չկրթներ կըլայ, և չկ'ը պարտաւորի-
րելն անգամ աւելի մանրամասն կեր-
պով խօսելու այս անհաճոյի թիւ վը-
րայ:

—Փարիզի կայսերական զեապոն վան
Մէհմէա Ճ'նիւ Պէյը երկուշաբթի օ-
րը մայրաքաղաքս հասաւ Սթրաշլայի
գաղղիական շոգնաւով :

— Լնցեալ շաբթու ձիւնը մէկ կը
կու ^նօր միոց տալէն ետեւ վերտաին տեւ
զալ սկսաւ, բայց շաբաթ օրը դադրե
ցաւ եւ այն օրէն 'ի վեր օդը մեղմեցաւ:
Սահայն դուրսերը մօրդաւափի եւ աւելի
ձիւն գիլզած ըլլալով, հաղորդակցու
թիւնները վերջին աստիճան դժուարացա
ն: Առափօրի շրջակայ գեղերէն եկող
ճանտալար հորդները մեծ դժուարութիւն
կրելէն տեղ տեղ ձիւնները կտրել դուրս
բարձրութեամբ (5-6 կանգուն) գիլզած
ըլլալուն պարտաւաւ եւ հիմա ձիւններն
հալել սկսելով՝ կը վախճան տեղերնին
դառնալու, որպէս զի փոսնգաւոր ճամ
բաներու եւ խորածորներու մէջ չընկեր
սին:

Բիւրեւ. Պատանուի, Պէտիւր Տէ-
րէյի եւ Պէյրօզի ծովգերբները գայ-
լեր տեսնովեր են : Անցեալ շաբաթ զի-
շեր րազմու թեամբ Հիւնքեար Խսկէ-
սիի քարահանքին բերանը ժողովներ են՝
ներսէն մաշու. ձայն եւ հոտ առնելով :
Քաղաքագործար ներսը գտնելով խոր-
ուաթններ գինեալ բլաւով՝ ներսէն հը-
րացանի բռնիք են գայելըր եւ ախպէս մօ-
տերնուն հեռացուցիք են այս վառագա-
ւոր այցելուները : Այն օրէն ի վեր
Խորուաթները ամեն գիշեր կրակ կը վա-
ռեն քարահանքին առջեւը :

Փաշա Քէօյ ըսված գեղը երկու
սոյն տղայ ածուխ բերելու համար ան-

տառը դառնաւ ու ետ դարձան չըլլալով, հետեւեալ օրը զանոնք փնտռելու գալիս չգտնելով անոնք են որ երկուքն ալ ծառի մը տակը քովէ քով պսակած ստանք են:

Սոյն դեղին մօտ Քուրտ Տոլմաշ անուն տաճկի գեղն ալ երկու քոյրքայիկն դաշտի ջաղացքը ցորեն տանելով, ճամբան ձիւնէն բռնելով ու հետեւին զառոյթ մարդուն հետ տանք են:

Պարալ Քեօյ անուն դեղին փարի կոլը եղած տունները ձիւնէն տակը բաշարովն թաղվել են, եւ քանի մը օր մէջ մարդիկը դուրս չեն կրցել ելլել: Աւելի ցաւալին ան որ երկու երեք գեղացի փայտ ու տնուէն չունենալով ցուրտէն մեռած դանդիկ են երթար գեղացիները քանի մը օր աշխատել ետեւ ձիւնները բռնալով այս խեղճերուն օգնութեան հասցեր են:

Աղքատաց անուխ եւ նպաստ բաժնելու բարեգործական ջանքերը կը շարունակեն մայրաքաղաքին զանազան կողմերը:

Սամաթիոյ Հայոց Սուրբ Գեորգ եկեղեցւոյն յարկի հաշարաճուները 12000 հօսա անուխ բաժնեցին նոյն թաղը բնակիչ ամեն ազգի աղքատներուն:

Տերութեան նախարարներու բարձրաստիճան պաշտօնաւարները աղքատաց օգնութեան համար ստորագրութիւն բացին մէջերին եւ արդէն մեծ գումար հաւաքվեցաւ:

Անցեալ շաբթու երկու հազար քիլոնոյ օսմանեան նու մը Թէքրուտաշէն Ա. Պոլսի եկած ժամանակը՝ զիշերը սաստիկ փոթորիկ մը հանդիպելով գէպի Պուրաքըրը փաճ կղզին քշվեցաւ ու ցամաքը ինչպիսի խորտակեցաւ: Մէջը դրուեցաւ Եօթն ճանապարհորդներէն վեցը եւ ինը նաւաստիներէն չորսը խոցվեցան: Միւսները կրցան վերոյիշեալ կղզին ելլել ու ազատի:

Արշէհիւրի մօտ ցամաքը ինկած գաղղիական Քալիֆու իսկին նաւապետն ու ողջ մնացած նաւաստիները մայրաքաղաքէն խրկված գաղղիական Քալիֆու շահնաւով մայրաքաղաքս բերվեցան:

Օսմանեան լուծալայն դործակալութիւնը Պոլսի մէջ լուծալայն միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ այսու հետեւ իրիկուսու ժամը տասնէն ետքը նամակ կամ ստակ չպիտի ընդունի:

Պէյ յօդուի անպաշտիւնը անցեալ շաբթու գրամաններէն շուրջ ընկերութիւն մ'ալ ձեռք ձգեց:

Քանի մը արված նշաններու ու տեղեկութիւններու վրայ՝ մարդ մը բռնեց Պէյ յօդուի մէջ՝ որուն քովէն քանի մը հազար դրուանք ստալ թղթաբլում ելաւ: Իրեն եղած հարցախօսքներէն ըստիպելով իստամբուլէն արտաքին թղթաբլումները՝ ու գրուեցաւ իսկին առերէն: Այս եւ ուրիշ մանրամասն տեղեկութիւններու վրայ տեսնելով Պոլսի Պոլսի մէջ փնտրողական մամուլ մը եւ ուրիշ զանազան գործիքներ դաւաւ: Երեք մարդ կար տանը մէջ, երեքն ալ բռնվեցան ու տեսչութեան դուռը տարվեցան:

Սանիսային եւ Վասապային կը դրեն թէ, քանի մը օր շարունակ խիստ առատ ձիւն դալով, տուններուն եւ խաւնութներուն վրայ այնքան շատ ձիւն գիգւել է, որ անոր ծանրութեանը չզիմանալով, 2-300 տուն եւ խանութ Պանիսայի մէջ եւ 50-60 տուն եւ խանութ Վասապայի մէջ:

ստապի մէջ փեր, եւ քանի մը հօդի ալ փրկաւից ներքեւ մնալով՝ կենցիկը նին կորուսել են:

Արշէհիւր

Փոքր Արշէհիւր եւ Բաւմէշի գաւառներէն եկած լուրերէն կ'ըմբռնէ որ ձմեռուան սաստիկութեան պատճառաւ շատ աշխարհներ է:

Սեմապալու հարթ Բաւմէշի գաւառէն հետեւեալ բերկրաւթ լուրը կը հաղորդէ մեզ:

«Անցեալ երեքշաբթի օրը (յուլի 28), Արեւելեան Բաւմէշի գաւառէն ժողովը արտաքին կարգի նիստ մը ըրաւ՝ նախագահ մը (որ Պ. Շիրիանին էր), երկու նախագահ փոխանորդ, երկու ատենադպիր, եւ մէկ գանձապետ ընտրելու համար, որ ամէն երեք ամիս անգամ մը կը կատարվի:

«Արեւիկայի միջոցով անդամը թիւ 52 էր, որոց մեծագոյն մասը 27 է: Այսին նախագահ ընտրութեան քուէարկութիւնն սկսաւ, ու երեք անգամէն ետք՝ անդամը մեծագոյն մասին ընտրութեան մը պիտի ըլլար 32 քուէով՝ մեծապալու հարթ Սեմապալու եւ Բաւմէշի նախագահ ատենադպիր, որ մեծ պատիւ կրէ աղբերանու:

«Թէ նախորդ թէյ յաճորդ նախագահները համարեղ ու գեղեցիկ տոնաբանութիւններ ըրին, եւ ժողովը նոյն գիշերը ընկերութեան անգամ մեծագոյն Պայիք պէյին տունը դուռնալեցաւ ընկերութեան սկզբնաւորութեան օրը տօնախմբելու համար որի 1856 փետր. 3/15: Ան ճրագաց եւ կազմուելու տօնախմբութիւնները կը գերադասէր ժողովակներուն համարը եւ մասնաւոր ընկերութեան համար՝ անմիջապէս 6000 դր. հեկանի գրամաժողով մը եղաւ:

Բնկերութեան անգամ թիւ 1:

«Այնպիսի զորված նամակ մը կը պատմէ, թէ հոն ըմբռնելու ծախքը մեծաքանակ գաղղիացի զէր ու թանձրամարմին կին մը՝ որ յաճախ կը գրեցաւ իր անգամ տարական կենցիկ մը կը վարէ երկր, յուն վար 27 էր ուրիշ մը օրը տօնը դաւանք սեմին վրայ վառարանը դրած անուխ վառել է, եւ կրակն ըլլալէն ետեւ՝ վառարանը ներս տանք է: Այս գիշերին ժամանակները թաղին պահապան անկէղ անցած ժամանակը գէշ հոտ մը կ'առնէ եւ դրանը մեղքաւորներէն ներս նայելով կապոյտ լոյս մը կը տեսնէ: Իրայնիւնուն եւ տեսնելով իմաց կուտայ, որոնք կուգան եւ պարագայ տեղը դուռը դարձնելու ետեւ՝ կը կողքին ներս կը մտնեն, եւ վեր վար փնտրելէն՝ ետեւ վերջիշեալ կինը կը դանձնէ գետինը պառկած, բոլոր մարմինը բոցերուն մէջ: Ոտքէն կը բռնեն, փողոցը կը քաշեն, եւ վրան ջուր կը լեցունեն, բայց կրակը չմարի: Այս ջրով կը պարտաւորին ձիւնով ծածկելու զայն: Ետքը կը վերջնեն մարմինը տուն կը տանին: Անոնք ալ առտուտուն կերթան կը քրնեն որ կ'ըմբռնէ մարմինը բոցերովն այրելու ծուխ եղերէր բայց ի այն սոթէն ուսկէց քաշելով փողոցը տարեր էին:

Քանի մը անմիջապէս սոսկալի մահուան պատճառ կը համարեն Բաւմէշի քաղաքէն: Բնական գէպը. վաճառ զն տանը մէջ ամենեւին լոյս չկայ եղեր. եւ վառարանին կրակն ալ շատոնց մարած է եւ զէր. վառարանն ալ կ'ըմբռնէ մարմինը այրած տեղէն շատ հեռուն դրված է եղեր:

«Անկախապէս մէջ այս միջոցին տատանութեան կեդրոն եղած Պոլսի մէջ գաւառի իման նախկին թաղա հին՝ որ ժամանակէ մը ի վեր Անգիւս գաւառը կը իր կործանեալ ամբարձու փերա հաստատութիւնը կ'ըմբռնէ որ երկու տօնի է ի վեր Անգիւսի մէջ արդիւնաւէ, Անգիւս խորհրդարանին քանի մը անգամ արկարար տարէն ու անտես ըլլալէն ետեւ, Անգիւս կ'ըմբռնէ իրեն չըմբռնալով՝ անցեալները հիւանդացիներ ու բժշկացի խորհրդով Փարիզ գացեր էր: Ան հիւանդութիւնը օր քառ օրէ գալարեալով փերապէս յունիս 12/21 ին մեռաւ, եւ մեծահասակ շքով թաղվեցաւ Փարիզի օսմանեան գերեզմանատանը մէջ:

Փարիզի կայսերական դեպրտն վսեմ Մէհմետ Պէյի պէյը եւ Պարիզ շահին լիազօր դեսպան Պէյրուսի խանը եւ բոլոր Փարիզ գտնվող մահմադականները ներկայ էին յուզարկարարութեան:

«Այս խորհրդարանական ժողովը լուրջ կը ծանուցանէ թէ Վերի կայի մէջ պատրաստութիւն կայնոր պատերազմական նաւ մը շինելու, որ մեծութեան կողմէն Անգիւսի մէջ շինված Ա. Վալմի անուն հակապարտ շոգենաւորի գերադասէ: Ըստ երկարութիւնը պիտի ըլլայ 400 օտնաւազ. 360 թնդանոթ եւ 3000 զօրք պիտի ունենայ մէջը ամենայն պատրաստութեամբ: Այսին թէ այս կարգէ գուրս նուազ կամ շարժական ամրոցին քով՝ ամենեւին հազարի պատերազմական նաւերը փոքրիկ մակարդակով մը արձակելու՝ պիտի փախչին անգիւսէն:

Այլ պիտի ունենայ 800 ձիւ ախա, երկու փարոս (Ֆէնէ), երեք վառարան, եւ երկուք ալ զէր ուսկէ գիւրկէն նաւը դիւրութեամբ ամեն կողմ դառնալ եւ պէտք եղած ատենը անոր ընթացքին արագութեամբ շուտով արդիւն: Ընդդէմ ուսկէ գաւառ 6000 մէթրոս ալ անապատաւ զէր զաւառային մակարդակով եւ մեծութեամբ եւ մէկ ժամու մէջ 45 մղոն ծամբայ պիտի երթայ:

«Ամերիկայի Միացեալ Միացեալ Պահանգաց Բնակչական գաւառին բժշկական դպրոցին մէջ ի օթին կանայք բժշկութիւն սորված ըլլալով՝ ընտելութեան անցուցին եւ տրեթորութեան վիայական ստացան:

«Մաճառատանի Բէշմայրաքաղաքին Այս լուրջը լուր կուտայ, թէ 1819ին Մաճառատանի տաղամարտութեան ժամանակը Մաճառատան փառօղով կործանած Տրփա անուն բերդին աւերակներուն տակէն այս օրերս ողջ գնաւոր մը գտնվել է: Այս գնաւորը՝ բերդին կործանած ժամանակը՝ անոր ստորերկրայ նիւղներուն մէջուն մէջ մնացեր է երկու ընկերով: Բարեբաղդարար հոն շատ պարտիմա եւ զինի գտնվելով, այս երեք գնաւորը անոնցմով կերպերը ու ողջ մնացեր են: Բայց երկուքը հինգ տարեկէն ետեւ մեռել են. երրորդը աւելի զօրաւոր կազմուածք ունենալով մինչեւ հիմա ապրել է: Աւերակներուն տակէն հանգած ժամանակը՝ մաղերը բոլորովն ձերմիկներ էին, եւ այսպիսի ժամանակ մուծին մէջ մնացած ըլլալուն համար աշքերը կուրցիլ էին. բայց կը յուսացվի որ կուրցիլ են կանցիլ:

Հաւանական կերպէն՝ որ վերջիշեալ ստորերկրայ նիւղը դուրսէն օդ առնելու

ծակ մը ունի եղեր. ապա թէ ոչ՝ անհրաժեշտ էր որ այս գնաւորները՝ մանաւանդ վերջներ կարենային երկար տեսն ողջ մընալ:

«Արեւիկայ 1858 տարւոյ մէջ երկու արեգակնու եւ երկու լուսնի խաւալում պիտի ըլլայ: Արեգակն խաւալումը մեկը որ մարտի 3/15ին պիտի պատահի եւ այս կողմերուն տեսանելի պիտի ըլլայ, Վաղրոյ, Պէշմայի եւ Անգիւսի համար խիստ գեղեցիկ երեւոյթ մը պիտի ունենայ կրան Փարիզի լազիկները: Յերկուսան միջոցին պիտի ըլլայ այս մեծ խաւալումը. եւ արեւուն տաք մոտին մէկը միայն քաջ պիտի մնայ. եւ ճառագայթները փոքրիկ միջոցներէ դուրս ցայտելով՝ նոր ծնած լուսնի կիսաբոլորակ շրջանակներ պիտի նկատեն: Յերկուսան լոյսը շատ պիտի նուազէ, եւ օրով հետեւ տարւոյն այն եղանակին մէջ արեւուն ճառագայթներն են միայն որ ուղղակի օդը պիտի տարցունեն, ուստի կը կարծուվի որ խաւալման ժամանակը՝ քանի մը բոսկի չափ սաստիկ ցուրտ պիտի ըլլայ:

Այս խաւալումը Եւրոպայի հիւսիսային կողմերուն համար բոլորական պիտի ըլլայ, իսկ մնացած կողմերուն եւ Ա. Պարսի համար մասնական պիտի ըլլայ:

Այս միջոցին արդոյ բարեկամ մը հետեւեալ նամակը խրկած է մեզ հրատարակելու:

«Արդոյ բարեկամ. «Այս քաղաքի հեղինակ մը 40 տարի առաջ իր մէկ զբոսն մէջ գանգաւ ըրեր էր, թէ խառնիճաղանք բաղաւթիւն մը հեղինակներ ելեր ու իրենց հրատարակածով ու գանազան անասի նիւթերու վրայ այլանդակ խորհրդածութեամբ լեցուն թերթերով ողջեր են իրենց երկիրը, ու արդէն գանաւած աղէկ հրատարակութիւնները գէշերուն հետ մէկտեղ հեղձուցեր ու բոլոր հիւսու թիւնները ջնջելով՝ տղիտու թիւնէ փոխ առնուած հաւանաւորութեամբ ստացաւ ապա զէր են:

«Այնուշա, քանի մը ժամանակէ մը ի վեր մեր երկրին վիճակն ալ՝ յիշեալ հեղինակին նկարագրածէն շատ տարբերութիւն մը չունենալով մեր արդոյ ընթերցողներուն ամեն ալ յայտնի անասան. ուստի խանար հոս թեմար կը խնդրեմք իրենցմէ որ խուան բաղաւթիւն մը գրասեղանները ողողող լուրերները, շաբաթական, տասնեւ հինգ օրեայ ու ամսական տեսարանները, ու ժամանակի ժամանակ մարտակի պէս երեւցած վիճակը բաղաւթիւնները կարգացած ժամանակներ, անոնց մէջ տալացողներով հաստատաւ գտնված բաները բնութիւն ու խելքի գէմ կ'ըմբռնեն ու հաւանական երեւոյթ մը անգամ չունեցածները եւ ձրգին. վաճառ շատ անգամ մարդկանց դատումներուն մէջ առ առօր. ցնորները, նորաստիկութիւն ու մոռցածին խորհուրդները պահաւ չեն:

«Այնպիսի հրատարակութիւններուն մէջ գտնուած գիտաւոր նիւթերը՝ ինչպէս որ ամենն ալ գիտան, մասնաւորապէս են. ի՞նչպիսիք դատարարականութիւնն էր, դանոնք դատարանութեան մէջ յառաջացնելու ու եւրոպայի կանանց քաղաքականութեանը հասցնել տալու ջանքը. ի՞նչ թատրոններուն միջոցաւ ազգին երկրապարտներն ու օրվորները կրթելով դանոնք հայրենասէր ու աղքատներ ընկու

